

Godina: XXXI Broj: 222. Veljača 2024. / Anul: XXXI Nr.: 222 Februarie 2024

Hrvatska grančica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 6-9

FĂȘANCUL ÎN COMUNITATEA
CROATĂ

STR. / PAG. 7

"MIȘI" LA CLOCOTICI

STR. / PAG. 10

CERCUL PEDAGOGIC

Fășanke u karaševskim školama

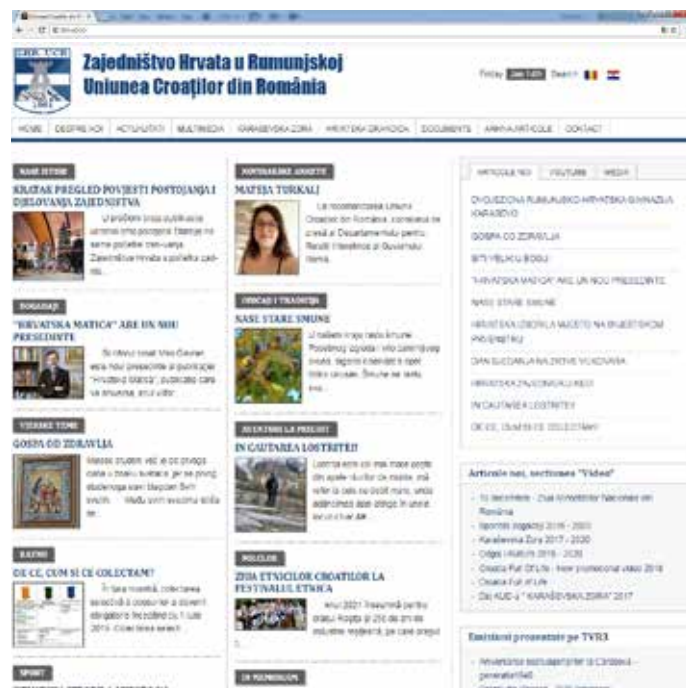

Natjecanje u šahu

6. izdanje Zimskog kupa u šahu

www.zhr-ucr.ro

Mjesečno izdanje Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj / Editie lunară a Uniunii Croaților din România

Godina / Anul XXXI
Broj / Numărul 222

Nakladnik / Editor
Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj /
Uniunea Croaților din România

Za nakladnika / Pentru editor
Giureci-Slobodan Ghera

ISSN KOD / COD ISSN 1841-9925

Glavni urednik / Redactor șef
Ivan Dobra

Urednici / Redactori
Lina Stroescu

Vanjski suradnici / Colaboratori
Maria Lațchici; Diana Catici;
Pr. Davor Lucacela; Petru Miloș

Tehnoredaktor / Tehnoredactor
Zlatko Nikola Ursul

Adresa:

Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj
Uniunea Croaților din România
327065 Carașova 22, jud. Caraș-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255

Fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hg.redactia@zhr-ucr.ro

Web: www.zhr-ucr.ro

Hrvatska Grančica

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

5. POSEBNOSTI HRVATSKOGA JEZIKA	STR. 3
NATJECANJE U ŠAHU U ZHR-U	STR. 4-5
FAȘANCUL COPIILOR	STR. 6-7
ACȚIUNEA TRADIȚIONALĂ „MIȘI” LA CLOCOTICI	STR. 7
FAȘANGUL LA CROAȚII CARAȘOVENI	STR. 8
FAȘANJKE. VRIJEME VESELJA, MASKIRANJA, PLESA I ŠALE	STR. 9
USUSRET OLIMPIJADI HRVATSKOG JEZIKA	STR. 10-11
HRVATSKI VATERPOLISTI SU SVJETSKI PRVACI	STR. 11
CERCUL PEDAGOGIC AL MINORITĂȚILOR	STR. 12
PRAZAN BOG I PRAZNA CRKVA	STR. 13
DESCHIDEREA SEZONULUI DE PESCUIT	STR. 14
VELJAČA-MJESEC LJUBAVI	STR. 15

Svakog petka s početkom
od 19:15, na frekvenciji 105,6
MHz Radio Ričice, emitira se
naša emisija na hrvatskom
jeziku. Slušajte nas!

Emisije na hrvatskom jeziku pokušavaju obuhvatiti
ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na
rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije
događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

VELJAČA-MJESEC LJUBAVI

Nakon završetka zimskih praznika i svetkovina, koji su nas vrlo jako obradovali i pružili mir u duši, godina se nastavlja u istom pozitivnom trendu, s drugim mjesecom po redu - veljačom.

Drugi godišnji mjesec donosi nam svoje važne događaje, svoje radosti i slavlja. Od svih važnih datuma, odvojiti ću upravo one kojima je centralna tema ljubav. Tako, prvi u redoslijedu slavlja ovog mjeseca je Svjetski dan braka, koji se najčešće slavi druge nedjelje u veljači. Ove godine je to bilo 11. veljače. Svjetski dan braka službeno je započeo u SAD-u 1983. godine, a popularizirala ga je Katolička crkva kako bi istaknula ljepotu braka i odala počast muževima i ženama zbog njihove odanosti i žrtve. Inicijativa SAD-a se tako, zauzimanjem Svjetske zajednice bračnih susreta, iz godine u godinu nastavila širiti u sve više zemalja. Svjetski dan braka obilježava se i u Hrvatskoj, i Rumunjskoj.

Simbol Svjetskog dana braka prikazuje dvoje ljudi – muža i ženu – kao dvije figure obličjem

poput svijeća, podsjećajući nas da bračna ljubav poziva supruge da nastoje donositi svijetlo svijetu. Figure su spojene velikim crvenim srcem čime se ukazuje na snagu ljubavi i jedinstva koje može dati život i nadahnuće drugima. Svjetski dan braka je u sve većem broju država sastavni dio Tjedna braka (7. do 14. veljače) koji je pokrenut 2010. godine. Misao vodilja Svjetskog dana braka su riječi „Ljubite jedni druge” iz Ivanova evanđelja. To je i trajna poruka Svjetskog dana braka.

Natavljamo istom linijom pa stižemo do 14. veljače, kada slavimo Dan zaljubljenih ili Valentinovo. Povezanost sv. Valentina uz ljubav potječe iz legende o braku mlade kršćanke s rimskim legionarom, koji se iz ljubavi prema njoj preobratio.

Tijekom pripreme za brak oboje su na smrt oboljeli, a svetac je njihov brak blagoslovio dok su njih dvoje umirali u samrtnom zagrljaju na bračnoj postelji. Iako postoji vjerovanje da se Valentinovo slavi baš 14. veljače jer se toga dana obilježava godišnjica smrti sv. Valentina, postoji i druga teorija prema kojoj su upravo taj datum kršćani odabrali kako bi predstavljao konkurenciju proslavi poganskog praznika Lupercalije, koji se slavio 15. veljače. Tako, papa je proglasio 14. veljače svetkovinom sv. Valentina. Nije dugo potrajalo pa se taj dan počeo povezivati s ljubavlju. Običaj je da se toga dana poklanjaju sitni znakovi pažnje prijateljima ili voljenoj osobi.

U našoj državi često se zna slaviti Dragobete, svetkovina vrlo slična Valentinovu, kad se isto celebri ljubav, veza. Slavi se svake godine 24. veljače. Naziv Dragobete dolazi upravo od riječi drag i biti.

Dragobete je u popularnoj viziji lik koji se smatra zaštitnikom ljubavi, dobrog raspoloženja, vjesnikom proljeća, te istodobno i sinom babe Dochie. Tradicija kaže da će djevojke i žene koje se nisu poljubile na ovaj dan cijele godine biti same. Zato se traži da na taj dan svaki od nas nekog dragog poljubi. Često možemo na taj dan čuti sljedeće: Dragobetele sārută fetele, što u prijevodu znači Dragobete ljubi djevojke.

Baš po tome što imamo dosta dana u ovom mjesecu koji slave upravo ljubav, možemo veljači dodijeliti naziv mjesec ljubavi. Na kraju, možemo zaključiti da je dobro što postoje ovi dani kao podsjetnik na ljepotu te vrijednost ljubavi i dragih osoba u našem životu.

Diana Catici

DESCHIDEREA SEZONULUI DE PESCUIT

Anul 2024 a venit cu o mică surpriză în asociația noastră de pescuit.

Și dacă în anii precedenți sezonul de pescuit se deschidea la mijlocul lunii martie, de această dată s-a deschis pe 20 februarie din cauza temperaturilor ridicate din această perioadă a anului.

Ce-i drept, numai pescuitul crapului pe malul bălții este permis, pescuitul păstrăvului a rămas în continuare închis și trebuie să așteptăm până în martie. De îndată ce am primit marea veste am făcut toate demersurile necesare pentru a ajunge cât mai repede pe malul apei. Totul s-a întâmplat într-o după masă după ce am ieșit de la serviciu. Am ajuns în mare grabă pe baltă și, fără să stau mult pe gânduri, am lansat prima montură cu bile de boiles de anul trecut, expirate, dar foarte tari, care cu siguranță se vor dizolva foarte greu în apă. Nu am avut mult timp la dispoziție să-mi pregătesc momeala adecvată și am hotărât să pescuiesc cu ce am găsit prin trusă. Oricum, am avut de unde alege, deoarece când vine vorba de pescuit nu prea mă uit la preț. Am rămas doar cu regretul că nu am avut timp să-mi pregătesc o măcăliță cu miere și usturoi, care s-a dovedit de fiecare dată a fi cea mai prințătoare pe această baltă, mai ales în pescuitul crapului și al carasului, în special primăvara și toamna. Vara, acești pești preferă mai mult arome cu fructe de pădure, vanilie și căpșuni.

Cât timp am așteptat să tragă peștele am schimbat câteva vorbe cu vecinul de stand care, la fel ca mine, nu prinsese încă nici un pește. Dar cum speranța moare ultima, am făcut câteva schimburi de momeli însă toate s-au dovedit a fi în zadar. După o perioadă lungă de pauză, peștii fiind foarte slăbiți, se pare că nu aveau nici un interes pentru momelile prezentate de noi.

Eu am renunțat la momelile cumpărate din magazin și am am frământat o felie de pâine înmuiată în apă, o momeală prințătoare pe timpul verii și una la care am avut parte de două trăsături în jumătate de oră. Nu am capturat însă nimic, se pare că a fost vorba de ceva pește mărunț, roșioară sau plătică.

Colegul meu de stand a renunțat și a plecat acasă, iar eu am decis să mai rămân puțin până la lăsarea întinericului. Oricum, nu mai aveam mult de pescuit, maxim o oră, timp în care am schimbat locul și am ales o zonă cu mult stuf la mal, un loc bun în care am prins mulți crape frumoși în anii precedenți. După aproximativ o oră de pescuit nu am adus la mal nici un pește, așa că am hotărât să plec și eu spre casă, precum colegul meu, mulțumit în adâncul sufletului că după o perioadă de aproape patru luni de zile am revenit pe malul bălții.

O baltă nu foarte mare, însă una de care mă leagă foarte multe amintiri frumoase, mai ales cele petrecute împreună cu fiica mea, când mergeam cu cortul și grătarul după noi. Amintiri pe care nu le uiți niciodată.

Mi-am promis că am să revin cu prima ocazie pe această baltă însă mult mai pregătit din punct de vedere al momelilor și, bineînțeles, am să vin într-o sâmbătă sau duminică ca să am toată ziua la dispoziție și timp mai mult pentru a experimenta mult mai multe tipuri de momeală. Poate și vremea va fi de partea mea și atunci sunt aproape sigur că și peștii vor fi interesați de momelile prezentate de mine.

Însă, până atunci, ca pescar hoinar ce sunt, voi visa mereu la marea captură.

Petru Miloș

PRODAJEM DOM

Prodajem dom u Karaševu površine od 200 četvornih metara, a ukupna površina cjelokupnog terena iznosi 1500 četvornih metara.

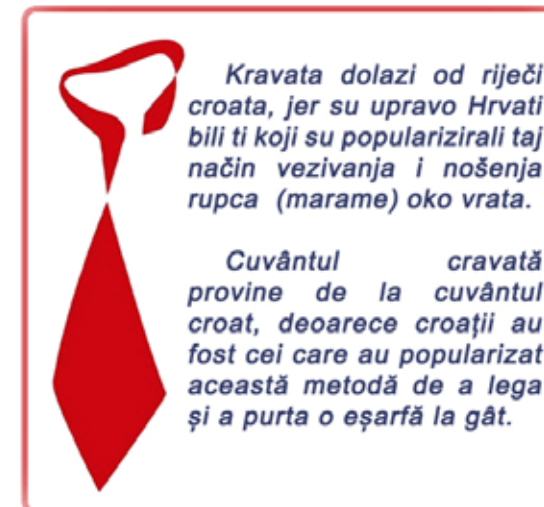
Cijena je 100.000 Eura ili po dogovoru.

Vlasnik Jakob Dežan,
telefon 0775165391

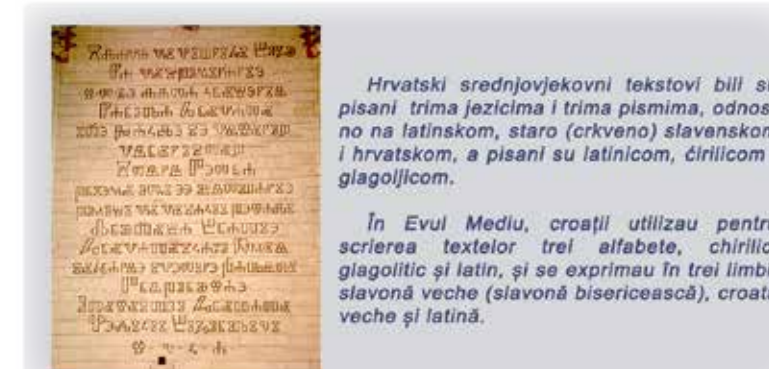

5. POSEBNOSTI HRVATSKOGA JEZIKA 5 CURIOZITĂȚI ALE LIMBII MATERNE CROATE

Međunarodni dan materinskog jezika utemeljila je 1999. godine Organizacija za obrazovanje, znanost i kulturu pri Ujedinjenim narodima, a obilježava se svake godine 21. veljače kao događaj koji promiče kulturnu i jezičnu raznolikost diljem svijeta.

Undeva în perioada 1510-1517 apare lucrarea scriitorului croat Marko Marulić, „Psihologia, despre natura sufletului uman”. În acest titlu, cuvântul „psihologie” apare pentru prima dată în istorie, așa că Marulić este astăzi considerat inventatorul acestui cuvânt. Lucrarea este pierdută.

Ocuvanje materinskog jezika važno je za ocuvanje kulturnog identiteta, za prijenos vrijednosti i tradicije s jedne generacije na drugu, a također je bitno za pristup obrazovanju i razvoj kognitivnih vještina.

Sretan rođendan svim materinskim jezicima nacionalnih manjina u Rumunjskoj!

Departman za kulturu, obrazovanje, religiju i šport.

NATJECANJE U ŠAHU U ZHR-U

U prostorijama Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj održano je 24. veljače pojedinačno natjecanje u šahu za djecu i odrasle, a pravo sudjelovanja su imali svi ljubitelji šahovske ploče i figura iz karaševskih sela.

Šahisti su se natjecali u kategorijama od 6 do 10 god., od 11 do 14 god., od 15 do 18 god. te iznad 18 god. Organizator 6. izdanja Zimskog kupa u šahu bio je Zajedništvo Hrvata, a organizatorima je stručnu pomoć, kao i na svim prethodnim edicijama, pružio šahovski majstor Mihai Bolintiş, predsjednik Karaš-severinske šahovske organizacije.

moramo stvoriti odgovarajuće uvjete. Imate ovdje izvanredno sjedište, imate ljude voljne poučavati djecu, mi ćemo im iz Karaš-severinske šahovske organizacije pružiti potporu i radnu metodologiju. Nadamo se da ćemo na sljedećoj Nacionalnoj olimpijadi školskog športa, na ovom prvom jasnom i istinskom ispitu, imati mnogo učenika iz škola u Karaševu, Nermiđu, Jabalču, Lupaku, Klokotiču,

Prije početka kompeticije šahovskim se zaljubljenicima obratio predsjednik ZHR-a i poželio im je ugodan boravak u sjedištu i puno nadahnuća za šahovskom tablom. Na kraju natjecanja Mihai Bolintiş je pozdravio odluku Zajedništva Hrvata da nastavi organizirati turnir i izrazio radost što je ovo natjecanje otkrilo mnoge mlade nadarene šahiste:

„Stigli smo do kraja današnje lijepe kompeticije koja je otkrila velike šahovske talente iz karaševske zajednice, znak da moramo pokrenuti šahovske tečajeve za talentiranu djecu. Oni bi nakon nekoga vremena igrali šah na velikom nivou, mi im

Vodniku i Ravniku. Ponavljam, imate izuzetno nadarenu djecu, dovoljna bi bila samo godina treninga pa da oni igraju na ravnoj nozi s renomiranim šahistima iz Ričice ili nekih drugih gradova. Čim dođe do konkurencije, čim dođe i do vrijednosti. U bilo kojem športu. Jedino se mora raditi. To je sve, rekao je nakon završetka turnira Mihai Bolintiş.

I još kad bi se samo iz plavog neba vratio prof. Luka Petraška, dodao bih ja. Jer šahovska igra može biti veoma korisna u odgoju djece. Šah potiče razvoj pamćenja, koncentracije, brzine računanja i logike razmišljanja, te je u mnogim naprednim

PRAZAN BOG I PRAZNA CRKVA

To je trajna kušnja povijesti i današnjice.

Zato se ne treba čuditi što još danas nemamo slobodnog čovjeka niti slobodno čovječanstvo. Robuje se ili klanja raznim bogovima. "Krivi bog" se kamuflira kao istinski Bog, naprotiv, još se jače nameće i reklamira za istinskog Boga.

Nužno je spoznati da smo skloni stvoriti "svojeg boga", klanjati mu se i služiti mu. Prave se razna božja lica i naličja, koja su vrlo često proizvod naših želja i imaginacija. Boga se slijedi, Boga se ne pravi!

Bogovi koji su "naši proizvodi" oduzimaju čovjeku unutarnju i vanjsku slobodu. Istinski Bog je onaj koji prebiva u ljudskom srcu i čovjekovu nutrinu oslobađa. Bogovi idoli su izvanjski, obično s licem stvari, odnosno predmeta.

Skloni smo također živjeti prema iluzijama i za iluzije. Osnovni i zdravi religijski princip je: «Bog je različit od čovjeka». Bog nije stvoren i otkrivaju ga samo oni koji ga traže i slušaju. Mnogi ljudi su se razočarali baš u "svoje bogove". Tako su neki ateisti bezvjernici razočarani prema nekom svojem bogu, a taj njihov bog bio je smetnja da upoznaju istinskog Boga.

Isus svojim životom i nastupom ruši krive bogove i krive slike o pravom Bogu. Otklanja sliku boga manipulatora. On također razobličuje "idejne idole". To je moderna idolatrija. Klanjanje vlastitim idejama, vlastitim željama, vlastitim imaginacijama. Danas je ta idolatrija prisutna. A takva idolatrija je

smetnja da se upozna druge ljude kao braću, da se upozna Boga koje je život i naša nutrina.

Isus čovječanstvu objavljuje drugog Boga - Boga ljubavi i slobode. Objavljuje Boga života. I tako prestaje ropstvo stvarima i osobama, nestaje kulta ličnosti, pa i bilo koji drugi kult osim Bogu. Tako se dolazi do svijesti da su svi ljudi braća, da su slika božja na zemlji. Vrijedni su svake pažnje i ljubavi, ali nisu božanstva. Čovjek je ipak samo čovjek ali ne i ne Bog.

Očišćenje od lažnih bogova je dubinsko pročišćenje koje traži radikalniji zahvat nego li svi postovi. To znači prihvatiti reviziju svojeg shvaćanja Boga. Bog postao samo riječ bez sadržaja. Bogu živome treba vratiti istinsko znančenje.

Oslobođen čovjek od idola, veliki je Božji hram kojega je nemoguće porušiti. U živom čovjeku prebiva živi Bog.

Naši stari su znali prepoznati vječne Božje zakone i očistiti se od lažnih božanstava. Deset zakona ili deset zapovijedi jesu lice humaniteta. Po ovim principima čovjek se razlikuje od drugih bića. Po ovim principima (zapovijedima) čovjek se očituje kao razumno biće. Kroz njih se očituje čovjekova trojstvena ovisnost: o Bogu, o roditeljima (izvoru života), te o drugome čovjeku.

Ove zapovijedi nisu vlastitost samo Biblije, nego ih susrećemo kao božanske principe i u starome Egiptu. Ovi principi su iskonski ljudskom biću.

Kad bi čovječanstvo odbacilo ovih Deset principa (Zapovijedi) odbacilo bi pojam čovjeka kao slike Božje. Čovjek bi pao ispod ljudske razine.

Kad god čovječanstvo odbaci ove principe čeka ga rušenje i propast. "Čuvaj ih i kada ih ne razumiješ". Tako Mojsije savjetuje svojim sunarodnjacima. "A svatko tko ih shvati reći će kako si pametan narod".

I na koncu, Isus nam u Evanđelju poručuje (strogo) da se njegov hram nikada ne smije pretvoriti u trgovinu. Vjera nije za trgovački račun.

Zato se Crkva i kršćanstvo moraju čuvati trajne opasnosti da se ne pretvore u tržnicu, pa makar se radilo i o svetim stvarima. Komercu je od Crkve mjesto što dalje.

Isus takvu Crkvu ispražnjuje!!!

Dr. theol. Davor Lucacela

CERCUL PEDAGOGIC AL MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

*Fără tradiție nu există cultură: nici omul simplu,
nici geniul nu pot crea nimic fără tradiție. (Vasile Pârvan)*

În data de 14 februarie 2024, Cercul pedagogic al minorităților naționale desfășurat la Carașova, în incinta Uniunii Croaților din România, a reunit cadrele didactice care pre-

La începutul întâlnirii, Inspectorul pentru minorități din județul Caraș-Severin, prof. Ana Filca, a adresat câteva cuvinte invitaților și participanților, după care a luat cuvântul președintele UCR, Ghera

dau limba maternă sau în limba maternă în școlile din județul Caraș-Severin. Aceste limbi sunt: limba germană maternă, limba croată maternă, limba sârbă maternă, limba ucraineană maternă, limba cehă maternă, limba rromani maternă și limba maghiară maternă.

Tema acestei activități metodice "Integrarea aspectelor specifice patrimoniului viu în curriculum pentru limba maternă" a fost dezbătută cu emoție, respect și prețuire, constituind și o provocare pentru fiecare participant, trezind dorința de a-și prezenta cât mai bine etnia, de a "zugrăvi" prin cuvinte și imagini frumusețea activităților desfășurate cu "învățăceii" săi.

Atunci când vorbim de moștenirea culturală a fiecărui neam, vorbim despre comoara lăsată de înaintașii săi. Pentru ca identitatea noastră să rămână vie, această comoară trebuie transmisă, iar MISIUNEA dascălului este de a dăruie ceea ce i-a fost dăruit: limba, obiceiurile și tradițiile.

Giureci-Slobodan, deputatul minorității croate subliniind importanța organizării unor astfel de cercuri pedagogice: "Stimate doamne, stimați domni, este o onoare și o bucurie să ne vedem astăzi, aici, în comunitatea croată. Noi ne bucurăm mereu când avem oaspeți ca dumneavoastră. Cel mai important lucru pentru o comunitate este școala, iar școala înseamnă copii, care sunt viitorul nostru. Vă mulțumesc tuturor pentru prezență, pentru că sunteți alături de școala noastră, Liceul Bilingv Româno-Croat, alături de doamna director, Miștoiu Alina, și sunt convins că veți avea o dezbateră constructivă." Celor prezenți s-a adresat și domnișoara subprefect al județului Caraș-Severin, Adina Marilena Radici: "Mă bucur să vă văd într-un număr atât de mare. Eu doresc să vă mulțumesc pentru implicarea și dedicarea cu care mergeți la muncă în fiecare zi, și, mai ales, pentru faptul că ajutați la consolidarea identității culturale, întrucât limba maternă este strâns legată de identitatea culturală a elevilor."

Alături de cadrele didactice, pedagogi și inspectorii școlari pentru minorități naționale la această activitate au mai participat și Inspectorul școlar general, prof. Ion-Lucian Miclău, Inspectorul școlar adjunct, prof. Petru Belciu și alți inspectorii școlari de specialitate, prin aceasta dovedind, încă o dată, grija, atenția și sprijinul acordat limbii materne în județul Caraș-Severin.

Ana Filca

zemljama postao dijelom školskog programa. 80-tih godina prošloga stoljeća, na primjer, šah je do te mjere bio prakticiran u školi u Karaševu, a učenici su toliko bili začarani šahovskom pločom i figurama da se slobodno može reći kako je već u to vrijeme šah bio fakultativnim dijelom nastavnog programa u školi iz Karaševa. Istini za volju, interes za šah je u karaševsku školu uveo prof. Luka Petraška. Marljivo je podučavao i koordinirao generacije i generacije mladih šahista. Zacijelo, ovoj se tvrdnji može predbaciti da je pretjerana jer je u Karaševu postojao šah i godinama prije prof. Petraške, postoji i nakon njega, a najbolji je dokaz prisutnost velikog broja šahista iz Karaševa na ovom natjecanju. Slažem se, ali ova plemenita igra se nije nikada u našem mjestu tako masovno prakticirala i niti se igrala na takvom visokom nivou na kakvom se igrala dok je u karaševskoj školi radio Profesor iz Nermida. Dokaz su ženski i muški županijski prvaci i viceprvaci porijeklom iz Karaševa ili pak ženska šahovska ekipa karaš-severinske županije iz 1982. godine koja je na državnom natjecanju bila u potpunosti sastavljena od šahistica iz Karaševa.

Uz Deiana Petru Păuța, braća Mario Cristian

Bišina i Milan Ivița Bišina sigurno su izuzetno nadareni mladi šahisti na čiji je račun iznio pohvale Mihai Bolintiş i koji bi nakon odgovarajuće pripreme mogli lako podići svoju šahovsku igru na mnogo veću razinu. Sva trojica su iz Karaševa. Prvi je osvojio prvo mjesto u seniorskoj konkurenciji, drugi je osvojio prvo mjesto u konkurenciji od 15 do 18. god., a treći je osvojio drugo mjesto isto u seniorskoj konkurenciji. U kategoriji od 6 do 10 god. najbolji se pokazao Denis Filca iz Jabalča, druga je bila Maria Antonia Beul iz Karaševa, a treći je bio Patrik Ghera iz Karaševa. U kategoriji od 11 do 14 god. prvo mjesto je osvojio David Lucacela iz Ravnika, srebrni je bio Claudiu Filca iz Jabalča, a broncu je osvojio Patric Ilia Lauș iz Ravnika. Lorena Ankica Dobra iz Karaševa zauzela je drugo mjesto u kategoriji od 15 do 18 god., a treće mjesto u istoj kategoriji je pripalo Gabrielu Marianu Hoți iz Klokotiča. Srebrni je u seniorskoj konkurenciji bio Mihai Filca iz Jabalča.

Svim natjecateljima Zimskog kupa u šahu su na prigodnoj svečanosti dodijeljene diplome za sudjelovanje, a ponajboljim u svakoj kategoriji uručeni su pehari i medalje.

Ivan Dobra

CUPA DE IARNĂ LA ȘAH

P e 24 februarie, în sediul Uniunii Croaților din România a avut loc o competiție individuală de șah pentru copii și adulți, iar dreptul de a participa l-au avut toți iubitorii șahului din satele carașovenesti. Jucătorii de șah au concurat la categorii de la 6 la 10 ani, de la 11 la 14 ani, de la 15 la 18 ani și peste 18 ani. Organizatorul celei de-a VI-a ediții a Cupei de iarnă la șah a fost Uniunea Croaților, iar asistența profesională și materială, ca și în toate edițiile anterioare, a fost oferită de maestrul Mihai Bolintiş, președintele Asociației Județene de Șah din Caraș-Severin.

Ivan Dobra

FAȘANCUL COPIILOR

Fășancul este o sărbătoare populară ce marchează începutul Postului Mare al Paștelui, adică al unei perioade în care petrecerile sunt interzise și în care oamenii se reculeg înainte de Paște.

Toată lumea, dar în special copiii, așteaptă cu nerăbdare această zi din an pentru a se putea masca în diverse personaje.

Cu acest prilej, vineri 09 martie 2024, Școala Generală Lupac a organizat un carnaval la care au participat toți elevii școlilor aparținătoare din comună. Pe acordurile muzicii tradiționale și în pas de sărbătoare, alaiul de tineri mascați s-a plimbat pe străzile celor patru

lângă școală, avem datoria să mergem mai departe, să păstrăm tradițiile, să arătăm lumii că nu ne este rușine cu cea ce suntem și că alții și-au sacrificat timpul din viața lor sau chiar viața pentru a ajunge noi aici, iar noi trebuie să ne bucurăm de tot ce ne oferă această comunitate. Doresc să mulțumesc Uniunii Croaților din România, în special domnului deputat Slobodan Ghera, deoarece la orice eveniment pe care îl organizăm suntem sprijiniți cu promptitudine și se-

localități, copiii etalându-și cu mândrie măștile și costumele fanteziste. Petrecerea a continuat la Căminul Cultural din Clocotici unde s-au desfășurat activitățile specifice evenimentului, precum un concurs de dans și de prezentare a măștilor, iar la finalul acțiunii participanții au fost recompensați cu diplome.

„Pentru că va veni Lăsatul Secului și pentru că vom avea voie pentru ultima dată să ne bucurăm de dans și de muzică, ne-am dorit să marcăm acest eveniment prin acțiuni extrașcolare. Nu totul se oprește la învățat! Ne dorim să dovedim că pe

rioizitate de către aceștia. De asemenea mulțumesc și Primăriei comunei Lupac, consilierilor, dar și cofetăriei Mihandra pentru fursecurile delicioase pe care ni le-a pregătit cu această ocazie. Felicit copiii pentru felul în care s-au pregătit astăzi. Din punctul meu de vedere toți sunt câștigători, noi le apreciem efortul și dragostea cu care și-au confecționat costumele!” ne-a declarat directoarea Școlii Gimnaziale Lupac, Zuza Mioara Florentina.

La acest eveniment special au luat parte și elevii Centrului Școlar de Educație Incluzivă „Aurora” din Reșița, împreună cu directorul acestei instituții,

Književnost

1. Podjela književnosti (lirika, epika, drama): osobine, književne vrste
2. Književno-znanstvene vrste i publicistika
3. Temeljna civilizacijska djela
4. Hrvatska srednjovjekovna književnost

X. razred Pismeni ispit BIBLIOGRAFIJA

Književnost

1. Hrvatska renesansa: Judita, Marko Marulić, Plavine, Petar Zoranić, Dundo Maroje, Marin Držić
2. Hrvatski barok: Dubravka, Ivan Gundulić
3. Hrvatski klasicizam i prosvetiteljstvo: Jesenji plodovi, Matija Petar Katančić, Satir ili ti divji čovik, Matija Antun Reljković

XI razred Pismeni ispit BIBLIOGRAFIJA

Književnost

1. Hrvatski romantizam: Smrt Smail-age Čengića, Ivan Mažuranić, Đulabije, Stanko Vraz, Mrtva

Književnost

1. Protorealizam: Seljačka buna, August Šenoa
3. Hrvatski realizam: U registraturi, Ante Kovačić, Posljednji Stipančići, Vjenceslav Novak
4. Hrvatska moderna: Utjeha kose, Jesenje večere, Antun Gustav Matoš, Pejzaž I, II, Vladimir Vidrić

XII razred Pismeni ispit BIBLIOGRAFIJA

Književnost

1. Hrvatska književnost od 1914. do 1929.: Na Drini ćuprija, Ivo Andrić, Baraka pet b, Miroslav Krleža
2. Hrvatska književnost od 1929. do 1952.: Svakidašnja jadikovka, Tin Ujević, Oblak, Dobriša Cesarić, Jama, Ivan Goran Kovačić
3. Druga moderna: Proljeće Ivana Galeba, Vladan Desnica, Ruke, Ranko Marinković

Vremena za produblјivanje znanja iz hrvatskog jezika i književnosti ima, tako da nam preostaje samo da učenicima zaželimo puno uspjeha i nadahnuća. Vidimo se na olimpijadi!

Maria Lačhici

HRVATSKI VATERPOLISTI SU SVJETSKI PRVACI

Reprezentacije Hrvatske i Italije odigrale su finalni susret Svjetskog vaterpolo prvenstva u Dohi u subotu, 17. veljače 2024. godine, a kao pobjednici su nakon velike drame i izvođenja peteraca izašle Barakude te tako postali svjetski prvaci!

Točnije, Hrvatska je svladala Italiju sa 15-13 i to nakon peteraca. A rezultat po četvrtinama i nakon penala je bio 2-3, 3-2, 3-2, 3-4 i 4-2. Za reprezentaciju Hrvatske

broncu je osvojila Španjolska koja je u susretu za treće mjesto svladala Francusku sa 14-10.

„Ove 2024. godine, a ona je tek počela, učinili smo strašne stvari. Europski smo doprvaci, a postali smo sada i svjetski prvaci. Presretan sam, ali i umoran. No beskrajno sam ponosan. Na ove momke, ovu momčad, ovo što smo gradili i izgradili. Ono što je vrijedno zlata je podatak da ova reprezentacija nikada nije pala. Borili smo se kao lavovi, a i ovo je bila jedna strašna utakmica. Puna preokreta. Vode oni, vodimo mi, promašuju oni, promašujemo mi, ali mislim da je stvarno pobijedio vaterpolo. Ja sam presretan što smo opet postali svjetski prvaci. Imam ja životnu želju, to ne skrivam i to sam nekoliko puta već rekao. Olimpijsko zlato. Moja misija, moj put. Ja želim to zlato i dok ga ne budem imao u svojim vitrinama, miran biti neću. Ja se nadam da će to biti s Hrvatskom”, rekao je Ivica Tucak, izbornik Barakuda, nakon utakmice protiv Italije.

ovo je treći naslov svjetskog prvaka, nakon Melbournea 2007. i Budimpešte 2017. Također, Barakude imaju i jedno srebro te četiri bronce. S druge strane, Italija je po četvrti put osvojila srebro, ali oni imaju i četiri zlata te jednu broncu. I dodajmo,

budem imao u svojim vitrinama, miran biti neću. Ja se nadam da će to biti s Hrvatskom”, rekao je Ivica Tucak, izbornik Barakuda, nakon utakmice protiv Italije.

Ivan Dobra

USUSRET OLIMPIJADI HRVATSKOG JEZIKA

Već smo zakoračili u ožujak i polako se približavamo olimpijadama materinskog jezika

Nakon jednotjednog odmora učenici će se vratiti u školske klupe i ponovo prionuti na učenje. Razlog pojačanom učenju je taj što sada slijede razne olimpijade, iz stranih jezika, matematike, prirodnih znanosti i, naravno, olimpijada iz materinskog hrvatskog jezika.

Koliko je poznato, u drugom dijelu mjeseca ožujka, točnije 23. ožujka u Dvojezičnoj rumunjsko-hrvatskoj gimnaziji u Karaševu, održat će se olimpijada hrvatskog jezika na županijskoj razini, a državna olimpijada bit će od 23.-26. svibnja u prekrasnom gradu Iașiju, na sjeveru zemlje. Do državnog natjecanja iz hrvatskog jezika, koje će biti krajem mjeseca svibnja ima oko tri mjeseca. Do tada, učenici moraju proći kroz lokalnu i županijsku razinu i tek onda najbolji učenici idu na završnu, državnu razinu.

Nažalost, vrlo teška okolnost postaje činjenica što je sve manji broj učenika u našim školama što povlači i smanjenje broja predviđenih za sudionike na državnoj razini. No, unatoč svim izazovima smatramo da je itekako motivirajuće za naše učenike, motivirajuće u smislu da se više posvete učenju materinskog jezika, književnosti i kulture, ali i mogućnosti da upoznaju i druge gradove naše zemlje, učenike pripadnike drugih nacionalnih manjina što sve skupa doprinosi razvoju komunikacijskih i društvenih sposobnosti naših učenika, sposobnosti koji su im itekako potrebne kasnije kada krenu tražiti poslove. Osim toga, naglasak se sve više stavlja na proučavanja, čuvanje, razumijevanje i prenošenje običaja i tradicija specifičnih našim mjestima. Pritom mislimo da naše govore, na običaje i tradicije vezane uz blagdane, godišnja doba, ručni rad, narodnu nošnju i sve ostalo vezano za našu kulturnu baštinu.

Kako smo prijašnjih godina objavljivali tematiku za olimpijadu, da bi izbjegli kasnije prigovore na račun nastavnika, odlučili smo to napraviti i ove godine kako bi učenici bili upoznati s tematikom koju moraju pripremiti za lokalnu i županijsku razinu, a onda i za nacionalnu fazu olimpijade hrvatskog jezika.

Navodimo ovdje okvirnu tematiku, po razredima:

VII razred Pismeni ispit BIBLIOGRAFIJA

I. Književnost - Teme

1. Moja obitelj
2. Škola
3. Običaji
4. Domovina
5. Kućni ljubimci
6. Ljubav
7. Priroda
8. Godišnja doba
9. Blagdani
10. Prijateljstvo

II. Gramatika

1. Jednostavna rečenica
2. Složena rečenica
3. Nezavisno složene rečenice (sastavne, rastavne, suprotne, isključne, zaključne)
4. Zavisno složene rečenice (predikatna, subjektiva, atributna, mjesna, vremenska)

VIII razred Pismeni ispit BIBLIOGRAFIJA

I. Književnost

1. Moja obitelj
2. Škola
3. Običaji
4. Domovina
5. Kućni ljubimac
6. Ljubav
7. Priroda
8. Godišnja doba
9. Blagdani
10. Prijateljstvo

II. Gramatika

1. Nastajanje riječi
2. Podrijetlo riječi
3. Frazemi
4. Glasovne promjene (nepostojano "a", sibilizacija, palatalizacija, jotacija)
5. Hrvatska narječja

IX. razred Pismeni ispit BIBLIOGRAFIJA

Cristian Albulescu: "Ne-am bucurat de invitația partenerilor de la Școala Generală Lupac. Este al doilea eveniment la care participăm. Îi felicităm că păstrează în continuare tradițiile și le promovează cu atâta bucurie. Noi suntem reprezentanții Centrului Școlar de Educație Incluzivă "Aurora" din Reșița, unde avem copii cu cerințe speciale și ne bucurăm foarte tare că am reușit să asistăm la astfel de evenimente împreună cu ei."

Marți 13 februarie, preșcolari și elevii claselor I-IV din Carașova și Nermed au organizat un adevărat carnaval al costumelor și măștilor. Costumați în diverse personaje de poveste, dar și din viața reală, precum prințese, dragoni, Scufițe-Roșii, polițiști, pompieri, cavaleri, zâne, aceștia și-au prezentat în fața publicului minunatele costume. S-a ascultat muzică, s-a dansat și au avut loc diferite probe menite să ateste măiestria participanților, iar toată lumea s-a simțit bine. Costumele au fost închiriate sau realizate de mâinile măiestre ale părinților, iar prezentările au fost făcute într-un program artistic întocmit special pentru această ocazie. Copiii au reușit să se

ACȚIUNEA TRADIȚIONALĂ „MIȘI” LA CLOCOTICI

Cu scopul de a consolida comunitatea, de a transmite tradițiile generațiilor următoare și de a împărtăși bucurie cu cei mici, sâmbătă seara, 9 februarie, înainte de în-

ceperea Postului Mare, la Căminul Cultural din Clocotici s-a desfășurat balul tradițional pentru copii, cunoscut de localnici sub numele de „Miși”. Acest bal unic este ținut doar de croații din Clocotici și este dedicat în întregime copiilor, care așteaptă cu nerăbdare această seară, când unii dintre ei îmbracați elegant, iar alții în costum popular, se prind în horă tradițională carașovenească. Balul este organizat și cu scopul de a evidenția fetele de

pună în pielea personajelor pe care și le-au ales și au oferit un spectacol minunat. Fiecare grupă de clasă a decis împreună cu cadrele didactice locul desfășurării acestei sărbători. Nici cei mari nu s-au lăsat mai prejos. Elevii claselor a V-a și a VIII-a sub îndrumarea doamnelor diriginte au desfășurat și ei diverse activități educative și distractive.

Aceste evenimente extrem de frumoase și apreciate se realizează în fiecare an cu sprijinul Uniunii Croaților din România. *Lina Stroescu*

clasa a VIII-a, frumos îmbrăcate și aranjate, și de a anunța sătenii că aceste fete sunt pe cale să-și primească dreptul de a juca în horele celor mari, începând cu Învierea. Onoarea de a conduce hora tradițională îi aparține întotdeauna unui băiat de clasa a VIII-a, urmat de colegii săi, apoi tuturor celorlalți copii, inclusiv elevilor de grădiniță.

Și în acest an sala Căminului Cultural din Clocotici s-a umplut de copii, însoțiți de părinți, bunici, frați și surori mai mari, iar voia bună, cântecele și râsetele copiilor sunt un semn clar că acest eveniment are o importanță deosebită atât pentru cei mici, cât și pentru cei mari.

Ca în fiecare an, Uniunea Croaților din România a sprijinit menținerea acestei frumoase manifestări tradiționale. *Lina Stroescu*

FAŠANCUL LA CROAȚII CARAȘOVENI

Fașancul la croații carașoveni este unul dintre cele mai așteptate evenimente din an.

Începe duminică, se continuă luna, și se încheie marțea, înainte de Miercurea Cenușie. În aceste zile tinerii mascați umblă pe stradă, colindă pe la casele oamenilor, jucând mici scenete improvizate, parodiază viața politică, imită întâmplări din viața mondenă, sau doar urează ceva gazdei. Deoarece mulți dintre ei sunt feciori de însurat, "spargerea carnavalului" se soldează, de regulă, cu o petrecere, la care sunt invitate și fetele din sat.

În satul Nermed tradiția carnavalului este foarte bine păstrată. În fiecare an, nermigenii îmbrăcați în costume tradiționale sau deghizați în mire și mireasă se plimbă prin sat, cântă, dansează, tachinează și distrează spectatorii în fața caselor și curților lor. Se mai întâmplă ca "mireasa" să fie furată și ascunsă de către tinerii din sat, iar moșii încep să o caute din casă în casă. Acolo primesc mâncare, băutură și bani. De obicei se maschează tinerii până la vârsta majoratului, dar cum majoritatea sunt plecați în străinătate, se maschează cine este acasă.

Ravnic și Vodnic sunt cele două sate unde această tradiție străveche este cel mai bine păstrată. Într-o atmosferă veselă, un grup de bărbați și tineri îmbrăcați în cojoc din blană de oaie, cu clopote multe legate de brâu și măști înfricoșătoare, care sperie copiii mici, ocolesc tot satul de duminică până marți, cer bani de la trecători, intră în curțile deschise ale oamenilor unde sunt întâmpinați cu mâncare și băutură.

Satul Lupac are și el proprii mascați. Îmbrăcați în cojoace, măști zoomorfe, ei colindă pe ulițele satului, făcând mult zgomot pentru îndepărtarea spiritelor rele.

Cât despre Carașova, o singură familie din această localitate poartă costume de carnaval. Așanumitul „čerbul” colindă satul, însoțit de un bărbat care cântă la flaut, dansează în curțile caselor, iar gospodarii le dau prosoape, bani și țuică.

Lina Stroescu

Rafnic

Vodnic

Carașova

Nermed

FAŠANJKE. VRIJEME VESELJA, MASKIRANJA, PLESA I ŠALE

Našim selima prvih dva tjedana mjeseca veljače veselo su odzvanjali zvonci na kožucima, maske, stari, mladi, svi koji šeću selima bili su pod maskama.

Ove godine Uskrs ćemo slaviti već krajem ožujka tako da je ranije počelo vrijeme posta, pa onda i vrijeme karnevala.

U petak su u selima lupačke općine karnevalska veselja otvorila oni najmlađi, djeca iz vrtića i škole. Šarene i vesele maske šetale su Lupakom, Vodnikom, Ravnikom i Klokotičam.

Lupac

Velika fešta fašanjka bila je u nedjelju u Lupaku. Vrijeme je bilo sunčano, toplo, kao stvoreno za veselje. Nakon Svete mise, oni koji vole fašanjke krenuli su prema Domu kulture, točnije u dvorište iza Doma kulture. Tamo su maskare veselo plesale. A iznad svih širio se miris finog paprikaša. Nadalje poznati lupački kuharski majstori, g. Marijan Duma, striča Milja Matjeka i naš poznati pjevač Muselin Kračun, brinuli su da paprikaš u kotlu bude onakav kakav treba. Tu je bio i pomagao i naš dragi Gigi Šera, a sve pod brižnim okom predsjednika lupačke filijale ZHR-a, g. Đurđa Šere i naravno, uz podršku ZHR-a.

A kako šećer dolazi na kraju, nakon slasnog paprikaša među okupljenog naroda i maskara stigle su dvije pune kotrice s krafnama, koje je ispekla naša draga teta Petrija Magdić (Garičkonja, koja je cijeli radni vijek bila profesionalna kuharica, i to izvrsna).

Sve u svemu, divota! Nakon mise i propovijedi na kojoj nas je župnik opomenuo o vremenu Korizme, koje znači post i odricanje, pred crkvom su nas dočekale maskare i svi smo krenuli u dvorište Doma kulture. Tamo smo nakon plesa i druženja s maskara, lijepo uživali u ukusnom domaćem paprikašu i slatkim krafnama. Dobro je bilo, veselo i ukusno, kako i priliči za vrijeme fašanjki. To se uostalom može vidjeti i iz priloženih slika.

Jer fašanjke su vrijeme veselja, zabave, smijeha, šali. Koje veselje, zabava i smijeh moraju se stišati navečer u utorak prije Pepelnice. I tako je i bilo. Na čistu srijedu započeli smo Korizmu, hod kroz pustinju. Do sljedećih fašanjki, dogodne, dobro budite! Mir i dobro svima!

Maria Lațchici

Lupac

VAŽNA OBAVIJEST

Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH i Agencija za mobilnost i programe EU nude pripadnicima hrvatske nacionalne manjine u Rumunjskoj 2 stipendije za cjeloviti preddiplomski (BA), diplomski (MA) ili poslijediplomski doktorski (PhD) studij.

Da bi prijava bila formalno prihvatljiva, kandidati trebaju, osim podnošenje prijave putem sustava za online prijavu od Agencije za mobilnost i programe EU, (<https://www.ampeu.hr/scholarship.application>) biti nominirani za stipendiju

Vlade RH od Veleposlanstva Republike Hrvatske u Bukureštu. Veleposlanstvo će nominacije dostaviti Agenciji za mobilnost i programe EU najkasnije do 05.04.2024.godine.

Detaljne informacije o postupku prijave te pojedinoj kategoriji stipendija dostupne su na mrežnim stranicama oba tijela koja su odgovorna za provedbu poziva, odnosno Agencija za mobilnost i programe EU (<https://en.ampeu.hr/>) i Ministarstva znanosti i obrazovanja RH (<https://mzo.gov.hr/en>).